स्थानीय राजपत्र

खैरहनी नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड (२) चितवन, चैत्र २७, २०७५ साल अंक १५

भाग ३

खैरहनी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम खैरहनी नगर कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागी प्रकाशन गरिएको छ

संवत् २०७५ को कार्यविधि नं. १५

खैरहनी नगरपालिकाको नदी/खानी क्षेत्रबाट नदी तथा खानीजन्य पदार्थ उत्खनन्/संकलन तथा विक्री वितरण प्रक्रियामा भारी मेशीनरी औजार प्रयोग, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी कार्यविधि – २०७५

नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत मिति २०७५/१२/२२

परिचय

नेपालको संविधानको अनुसूची-९ को साझा अधिकार सूचीमा प्राकृतिक श्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी, खानीजन्य पदार्थ निकासी वापतको आय संकलन गर्ने कार्य प्रदेश कानून बमोजिम हुने व्यवस्था गरिएको छ । आ.व.२०७५/७६ देखी

लागू हुने गरी प्रदेश सरकारबाट तोकिए बमोजिम स्थानीय तहहरुले नदी तथा खानीजन्य निर्माणमुखी खनिज पदार्थ (ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, ग्राभेल, रोडा, माटो) मा संकलन शुल्क र बिक्री शुल्क लिन पाउने गरी आर्थिक विधेयक समेत जारी भईसकेको छ । खैरहनी नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका नदी क्षेत्र, खोला एवम निजी जग्गाबाट उत्खनन्/संकलन हुने साधारण निर्माणमुखी खनिज पदार्थको संकलन, बिक्री तथा आन्तरिक निकासी कार्यबाट नगरपालिकाले राजश्व संकलन गर्दै आएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र ३ नं.प्रदेश सरकारको आर्थिक विधेयकमा तोकिएको दरमा नदीजन्य पदार्थ तथा निजी खानीबाट उत्पादिन साधारण निर्माणमुखी खनिज पदार्थको राजश्व संकलन गर्न पाउने अधिकार स्थानीय तहहरुलाई प्रदान गरेको छ । नदीजन्य पदार्थ उत्खनन् तथा संकलन गर्दा नदीको प्राकृतिक वहावलाई असर नपर्ने, आसपासका खेती योग्य जग्गा जमिनलाई सुरक्षीत राख्नको लागि उपयुक्त परिमाणमा उत्खनन् गर्नको लागि भारी मेशीनरी औजारहरु प्रयोग गर्नु पर्ने भएकोले खैरहनी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले नदी/खानी क्षेत्रबाट नदी तथा खानीजन्य पदार्थ उत्खनन्, संकलन तथा विकी वितरण प्रक्रियामा भरी मेशीनरी औजार प्रयोग, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी कार्यविधि – २०७५ जारी गरेको छ ।

१. कार्यविधिको उद्देश्य :

(१) नदीक्षेत्र तथा खानी क्षेत्रबाट नदीजन्य/खानीजन्य सामग्री उत्खनन्/संकलन गर्दा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण/वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (IEE/EIA) प्रतिवेदनमा पालना गर्नुपर्ने भनी तोकिएका शर्तहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
(२) नदीक्षेत्र तथा खानी क्षेत्र वरिपरीको वातावरण संरक्षण गर्ने ।
(३) नदी तथा खानी क्षेत्रबाट साधारण निर्माणमुखी खनिजको अधिक तथा अवैध दोहन नियन्त्रण गरी दिगो उपयोग गर्दै यस्ता पदार्थको सहज आपूर्ति गर्ने प्रबन्ध मिलाउने ।
(४) नदीजन्य पदार्थ उत्खनन्/संकलन गर्ने सर्न्दभमा नेपाल सरकारबाट भएका विभिन्न निर्णयहरुलाई स्थानीयता विशेष (Localize) आधारमा कार्यान्वयन गर्न सहज तुल्याउने ।
(५) आम नागरिकलाई सुपथ मूल्यमा निर्माण सामग्री उपलब्ध हुन सक्ने वातावरण सृजना गर्ने ।
(६) सार्वजनिक विकास निमार्णका लागि आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्रीको अभाव हुन नदिने ।

२. कार्यविधिका क्षेत्रहरुः

(१) नदीजन्य तथा खानीजन्य पदार्थ उत्खनन्/संकलन गर्ने गरी (IEE/EIA) स्वीकृति भएका नदी तथा खानी क्षेत्र तथा नगरपालिकाबाट माटो उत्खनन्/संकलन गर्न स्वीकृति प्राप्त क्षेत्र अन्य क्षेत्रहरु ।

३. नदीजन्य पदार्थ उत्खनन/संकलन हुने प्रक्रिया

खैरहनी नगरपालिकाको आन्तरिक आय संकलन कार्य ठेक्का बन्दोबस्तद्धारा उपलब्ध गराईएको ईजाजत पत्र अनुरुप ईजाजत प्राप्त व्याक्ति/संस्थाबाट यस क्षेत्रमा सांमग्री उत्खनन्/संकलन भई रहेको छ । नदी/खानीजन्य पदार्थको उत्खनन्/संकलन गरी आन्तरिक आय संकलन सामान्यतया ठेक्का बन्दोबस्त प्रक्रियाबाट गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । यदि उत्खनन्/संकलन कार्यको लागि ठेक्का बन्दोबस्त हुन नसकेमा नगरपालिकाले निर्णय गरी अमानत प्रक्रियाबाट नदी/खानीजन्य पदार्थको उत्खनन्/संकलन कार्य गर्नेछ । जुनसकै विधि र प्रक्रियाबाट उत्खनन्/संकलन गरिएतापनि जिल्ला समन्वय समितिबाट स्वीकृत IEE को प्रावधान अनुरुप स्वीकृत समयावधी भित्र IEE प्रतिवेदनमा भएको व्यवस्था बमोजिम नदी क्षेत्रमा मेशिनरी औजारको प्रयोग र मानव संशाधनद्धारा उत्खनन्/संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । नदी क्षेत्रबाट नदीजन्य पदार्थ उत्खनन्/संकलन गर्दा निम्नानुसारका व्यवस्था मिलाईने छ ।

(१) नदीको बहाव क्षेत्र बाहेक नदीले ढुंगा, बालुवा थुपारी बनाएको बगरबाट (IEE/EIA) प्रतिवेदनमा उल्लेखित स्थानबाट तोकिएको लम्वाई, चौडाई र गहिराईसम्म मात्र सामाग्री उत्खनन् गर्न सकिनेछ । यसरी उत्खनन् गर्दा नदी तथा खोलाको सतह भन्दा तल हुने गरी उत्खनन् ⁄ संकलन गर्न पाईनेछैन ।

(२) पक्की मोटर पुलको तल र माथि तिर (IEE/EIA) निवेदनमा उल्लेखित दूरीलाई निषेधित क्षेत्र तोकिएको हुंदा उक्त क्षेत्रबाट कुनै पनि किसिमबाट नदीजन्य सामाग्री उत्खनन् ⁄ संकलन निषेध गरिएको छ ।

(३) नदी तथा खोलाको बहाव परिवर्तन हुनेगरी नदी वा खोलालाई Divert गरि उत्खनन संकलन गर्न पाइने छैन । बिशेष परिस्थितिमा यदि नदीको प्रकृतिक बहाव परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा विस्तृत अध्ययन पश्चात प्राविधिक प्रतिवेदनको आधारमा नगरपालिकाको निर्णयानुसार स्वीकृती प्रदान गरिनेछ ।

(४) सिंचाई कुलो, सडक तथा अन्य भौतिक संरचनालाई असर पर्ने गरी सामग्री उत्खनन् ⁄ संकलन गर्न पूर्णरुपले निषेध गरिएको छ ।

(५) नदी तथा खोलाबाट निर्माण सामग्री संकलन ⁄ उत्खनन् गर्न उत्खनन क्षेत्रमा भारी मेशीनरी औजारको प्रयोग गर्दा यसै कार्यविधिमा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गरेर मात्र प्रगोग गर्न पाईने छ ।

(६) नदीजन्य सामग्री संकलन गर्दा कुनै पनि मानवीय वा भौतिक क्षति नहुने गरी उत्खनन् ⁄ संकलनको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित ठेकेदार, संकलन ⁄ उत्खनन् कर्ताको हुनेछ । यदी कुनै कारणवस कुनै प्रकारको क्षति हुन गएमा सोको जिम्मेवारी सो कार्यका लागि अनुमति प्राप्त ठेकेदार, उत्खनन् ⁄ संकलनकर्ताको हुनेछ र सो वापतको क्षतिपूर्ति वा सो सम्बन्धमा भएको खर्च निजबाट नै असुल उपर गरिने छ ।

४. मेशीनरी औजार प्रयोग सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) असार, श्रावण र भाद्र बाहेकका महिनाहरुमा IEE/EIA प्रतिवेदनमा उल्लेखित अवधिभर प्राविधिक नापचाँच समेतका आधारमा तोकिएको मापदण्ड अनुरुप सामग्री संकलन गर्न सकिने छ । निर्दीष्ट क्षेत्रबाट निर्माण सामाग्री संकलन/उत्खनन् कार्य सामान्यतया हात र हाते औजारहरु जस्तै कुटो, कोदालो, गैचि, साबेल आदिबाट गरिनेछ । नदीको प्राकृतिक बहावमा प्रतिकूल असर पर्ने र बहाव मार्ग परिवर्तन हुने गरी कुनै पनि किसिमले संकलन/उत्खनन् कार्य गर्न पाईने छैन । नगरपालिकाको राजश्व संकलन कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्न, आयोजनाहरु सञ्चालन कार्यलाई थप गति प्रदान गर्ने र वातावरणीय दृष्टिबाट कुनै पनि नकारात्मक प्रभाव पर्न नदिने गरी नदी/खानी क्षेत्रबाट नदी/खानीजन्य पदार्थ उत्खनन् तथा संकलन गर्नका लागि स्वीकृत (IEE/EIA) प्रतिवेदन अनुरुप देहायका प्रक्रिया र विधि बमोजिम नदीजन्य पदार्थ संकलन ⁄ उत्खनन् गर्ने कार्यमा भारी मेशीनरी उपकरण प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
नदीको प्राकृतिक बहावमा प्रतिकूल असर नपर्ने र बहाव मार्ग परिवर्तन नहुने गरी देहायको अवस्थामा नदी क्षेत्रमा भारी मेशीनरी औजार प्रयोग गर्न ईजाजत दिन सकिनेछ ।

(क) बाढी तथा जलउत्पन्न प्रकोपको खतरा देखिएको अवस्थामा जिल्ला दैविक प्रकोप उद्दार समितिको सिफारिशमा क्षेत्रको पदार्थ हटाउन ।

(ख) सार्वजनिक विकास निर्माणको आयोजनाका लागि उक्त आयोजनाको IEE/EIA प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिमको परिमाणको व्यवस्था गर्न,

(ग) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विकास निर्माण कार्यमा प्रयोग गर्ने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित खोला तथा खानीको IEE/EIA प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिमको परिमाण प्रतिवेदनमा उल्लेखित शर्तहरुको अधिनमा रही उत्खनन् गर्न ।

(घ) IEE/EIA नभएको भएतापनि कुनै स्थानको माटो उत्खनन्/संकलन गर्न आवश्यक देखिएमा र भारी मेशीनरी औजार प्रयोग नगरी उत्खनन्/संकलन कार्य असम्भव देखिएमा आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी उत्खनन् गर्न ।

(२) नदीजन्य तथा खानीजन्य पदार्थ संकलन/उत्खनन् कार्यमा भारी मेशनिरी औजारको प्रयोग गर्दा देहाय बमोजिमका प्रक्रिया अनिवार्य रुपमा पुरा गर्नुपर्नेछ ।

(क) स्थानीय अनुगमन तथा समन्वय समितिले तोकिएको क्षेत्र र परिमाणसम्म मात्र उत्खनन् ⁄ संकलन गर्ने गरी IEE प्रतिवेदनमा उल्लेखित Excavation Plan बमोजिम मेशिन प्रयोग गर्ने र त्यसरी प्रयोग गर्ने मेशिनको कागजात र नम्बर अनिवार्यरुपमा नगरपालिकामा पेश गरी नगरपालिकाले जिल्ला अनुगमन तथा समन्वय समितिमा जानकारी गराई अभिलेखीकरण गरेको हुनुपर्नेछ ।

(ख) बुदाँ न.(क) बमोजिम स्वीकृति दिंदा सामग्री संकलन गर्ने क्षेत्र, विधि तथा परिमाण खुलाएको हुनुपर्नेछ ।
(ग) पानीको वहाव भित्रबाट नदीजन्य पदार्थ उत्खनन्/संकलन गर्न पाईने छैन ।
(घ) उत्खनन स्थलमा उत्खनन सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण खुल्ने गरी होर्डिङ्गवोर्ड राख्नु पर्नेछ ।
(ङ) नगरपालिकाको स्वीकृति नलिई कसैले पनि उत्खनन्/संकलन क्षेत्रमा भारी मेशिनरी औजार प्रवेश गराउन पाउने छैन ।
(च) रातीको समयमा मेशिनरीको प्रयोग गरी वा नगरी कुनै पनि बिधिबाट सामग्री संकलन गर्न पाईनेछैन ।
(छ) नदी क्षेत्रमा मेशिन प्रयोग गर्दा IEE/EIA प्रतिवेदनमा उल्लेखित क्षेत्रमा Excavation Plan मा उल्लेखित संख्यामा मात्र मेशिन प्रवेशको स्वीकृति दिने व्यवस्था नगरपालिकाले मिलाउने छ ।
(ज) स्वीकृत IEE/EIA मा तोकिएको दैनिक उत्खनन गर्न पाउने परिमाण भन्दा वढी उत्खनन गर्न पाईने छैन ।
(झ) वातावरण ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्थाको प्रतिकूल नहुने गरी IEE/EIA गर्न नपर्ने साना परिमाणमा उत्खनन् हुने क्षेत्रबाट नदीजन्य/खानीजन्य निर्माण सामग्री उत्खनन् गर्दा भारी मेशीनरी औजार प्रयोग गर्न दफा ५ (ख) बमोजिमको समितिको सिफारिशमा गर्न सकिनेछ ।

द्रस्टव्य : यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि भारी मेशनिरी औजार भन्नाले एक्साभेटर/व्याक-हो लोडर जस्ता मेशीन औजार सम्झनु पर्दछ ।

५. निजी जग्गाको माटो उत्खनन/संकलन हुने प्रक्रिया :

(१) कुनै पनि व्यक्ति विशेषको स्वामित्वमा रहेको निजी जग्गाको माटो उत्खनन्/संकलन गर्दा उत्खनन् क्षेत्रको जग्गाको जग्गाधनी प्रमाण पूर्जा, नागरिकताको प्रतिलिपि, स्थलगत सर्जमीन र वडा कार्यालयको सिफारिश सहित सम्बन्धित जग्गाधनी स्वयं उपस्थित भई निवेदन दिनु पर्नेछ । त्यसरी उत्खनन्/संकलन को लागि माग भएमा प्राविधिकबाट नापजाँच गराई प्रतिवेदन पेश गर्न लगाई सोको आधारमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले उत्खनन्/संकलनको स्वीकृती दिनेछ ।
(२) कुनै पनि व्यक्ति विशेषको स्वामित्वमा रहेको निजी जग्गाको माटो उत्खनन्/संकलन गर्दा भारी मेशनिरी औजारको प्रयोग गर्दा उपदफा (१) बमोजिमका कागजात सहीत आवेदन परे पछि देहाय बमोजिमका प्रकिया अनिवार्य रुपमा पुरा गर्नुपर्नेछ ।
(क) यसै कार्यविधिको दफा ७ बमोजिमको भारी मेशीनरी औजार प्रयोग सम्बन्धी कार्य योजना तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
(ख) भारी मेशीनरी औजार प्रयोगको लागि अनुमती माग गरेमा सो आवश्यकताको एकिन गर्न निम्नानुसार सदस्य रहेको एक अनुगमन तथा सिफारिश समिति रहनेछ :

(i)	नगर उपप्रमुख	- संयोजक
(ii)	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
(iii)	सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष	- सदस्य
(iv)	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	- सदस्य सचिव

(३) उपदफा (२) बमोजिमको समितिले अनुगमन गरी भारी मेशीनरी औजार प्रयोग गर्ने अनुमती दिन सिफारिश गरेमा सो समितिको सिफारिश बमोजिम नगर प्रमुखले अनुमती दिनेछ ।
(४) स्वीकृती प्राप्त फर्म तथा व्यक्तिले भारी मेशिन प्रयोग गरी सामग्री उत्खनन्/संकलन गर्नुपूर्व नगरपालिकाको स्वीकृति लिई सके पछि मात्र उत्खनन्/संकलन क्षेत्रमा प्रवेश गर्न पाईने छ ।
(५) रातीको समयमा मेशिनरीको प्रयोग गरी वा नगरी कुनै पनि बिधिबाट सामग्री संकलन गर्न पाईनेछैन ।
(६) नगरपालिकासंग अनुमती लिई खानीजन्य सामग्री संकलन गर्दा कुनै मानवीय वा भौतिक क्षति नहुने गरी व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित उत्खनन्/संकलनकर्ताको हुनेछ । यदी कुनै कारणवस उक्त प्रकारको क्षति

हुन गएमा सोको जिम्मेवारी पनि निजको नै हुनेछ र सो वापतको क्षतिपूर्ति वा सो सम्बन्धमा भएको खर्च निजबाट नै असुल उपर गरिने छ ।

६. नदी उकास तथा सार्वजनिक जग्गाबाट माटो उत्खनन/संकलन हुने प्रक्रिया :

नदी, खोला, खोल्साको आसपासको उकासबाट नदी फराकिलो बनाउने गरी वा खोला खोल्ने गरी वा सार्वजनिक स्थलबाट माटो उत्खनन्/संकलन गरी सार्वजनिक निर्माण प्रयोजनको लागि उत्खनन/संकलन गर्न चाहने समूह वा समितिले उक्त जग्गाको नक्सा, समूह सदस्यहरुको नेपाली नागरिकता र निवेदन दिनु पर्नेछ । यसरी निवेदन पर्न आएमा दफा ११ बमोजिमको स्थानीय अनुगमन तथा समन्वय समितिले निरीक्षण गरी प्राविधिकबाट प्रतिवेदन समेत लिई सिफारिश गरे बमोजिम त्यस्तो स्थानको माटो उत्खनन्/संकलनको स्वीकृती नगर प्रमुखले दिनेछ । त्यस्तो उत्खनन्/संकलन कार्यको लागि भारी मेशिनरी औजार आवश्य भई माग भएमा सोही समितिको सिफारिश बमोजिम नगर प्रमुखले स्वीकृती दिनेछन । त्यसरी भारी मेशिनरी औजार प्रयोगको लागि माग गर्दा दफा ७ बमोजिमको भारी मेशीनरी औजार प्रयोग सम्बन्धी कार्ययोजना पेश गर्नु पर्नेछ ।

७. भारी मेशीन प्रयोग गरी गरिने उत्खनन् कार्य योजना (Excavation Plan) पेश गर्नु पर्ने :

नदी/खानीजन्य पदार्थ उत्खनन् गर्न नगरपालिकाबाट स्वीकृती प्राप्त व्यक्ति तथा संस्थाले यथा सम्भव भारी मेशीनरी औजारको प्रयोग नगरी सामान्य औजार उपकरणह्रु प्रयोग गरेर उत्खनन् गर्नु पर्नेछ । यदि सामान्य औजार उपकरणह्रु प्रयोग गरेर उत्खनन् कार्य सम्भव नभएमा वा मेशीन उपकरण प्रयोग गरी उत्खनन् गर्दा नगरपालिका, संस्था तथा समाजलाई फाईदा पुग्ने भएमा, जैविक, आर्थिक, सामाजिक तथा वातावरणीय रुपमा पर्ने असरहरुको परिणाम सकारात्मक देखीएमा मेशीन प्रयोग गर्ने सम्बन्धमा कार्ययोजना बनाई पेश गर्नु पर्नेछ ।

भारी मेशीनरी औजार प्रयोग सम्बन्धी कार्ययोजना :

क्र.सं.	विवरण	व्यहोरा/किसिम/परिमाण	कैफियत
१	मेशीन उपकरणको किसिम		
२	प्रयोग हुने मेशीन उपकरणको संख्या		
३	प्रयोग हुने क्षेत्र		
४	प्रयोग गर्ने कारण		
५	प्रयोग गर्ने समय		
६	प्रयोग गर्ने महिना		
७	प्रयोग गर्ने विधि र प्रक्रिया		
९	अधिकतम गहिराई एवं लम्बाई र चौडाई		
१०	चेनएज		
११	अनुमानित निकालीने परिमाण (प्रति महिना)		
१२	मूख्य वस्ती देखी मेशीन उपकरणको प्रयोग गर्ने क्षेत्र सम्मको औषत दुरी		
१३	स्थानीय रोड देखी मेशीन उपकरणको प्रयोग गर्ने क्षेत्र सम्मको औषत दुरी		
१४	अन्य संवेदनशिल क्षेत्र भए उल्लेख गर्ने		

८. मेशीन उपकरणको प्रयोग गर्ने समय :

नदी/खानीजन्य पदार्थको उत्खनन् गर्न स्वीकृती प्राप्त गर्ने व्यक्ति वा संस्थाले भारी मेशीनरी उपकरण प्रयोग गर्दा बिहान ६ बजे देखी बेलुकी ६ बजे सम्म मात्र प्रयोग गर्न पाउने छ ।

९. **अनुगमन सम्वन्धी व्यवस्थाः**

प्रतिवेदनका शर्तहरुको पालना, उत्खनन् परिमाणको नियन्त्रण, राजश्व चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण, लगायतका कार्यहरुको अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था गरिएकोछ ।

(क) नदीजन्य तथा खानीजन्य साधारण निर्माणमुखी खनिज पदार्थ उत्खनन/संकलनका प्रकृया नियमानुसार भए नभएको सम्बन्धमा स्थानीय अनुगमन तथा समन्वय समितिले नदी तथा खानी क्षेत्रको व्यवस्थापन सम्वन्धमा जुनसुकै वेला अनुगमन गरी निर्देशन दिन सक्ने छ ।

(ख) नदीजन्य/खानीजन्य साधारण निर्माणमुखी खनिज पदार्थ उत्खनन/संकलन हुने स्थानीयस्तरमा गठित अनुगमन तथा समन्वय समितिले नियमित रुपमा अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन जिल्ला अनुगमन तथा समन्वय समिति समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(ग) प्रहरीद्धारा अनुगमन : नदीजन्य खानीजन्य साधारण निर्माणमुखी खनिज पदार्थको उत्खनन/संकलन तथा ओसार पसारका शर्तहरुको पालना, उत्खनन/संकलन परिमाणको नियन्त्रण, राजश्व चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण जस्ता कार्यको नेपाल प्रहरीबाट जुनसुकै बेला अनुगमन गर्न सक्ने गरी परिचालन गरिनेछ ।

१०. स्थानीय अनुगमन तथा समन्वय समिति सम्बन्धी व्यवस्था :

IEE को प्रावधान अनुरुप प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरु रहेको एक स्थानीय अनुगमन तथा समन्वय समिति रहने छ ।

(क) नगरपालिका प्रमुख	- संयोजक
(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
(ग) स्थानीय प्रहरी युनिटको प्रमुख	- सदस्य
(घ)सम्बन्धीत वडाको अध्यक्ष	- सदस्य
(ङ) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	- सदस्य सचिव

११. कार्यविधि लागु हुने : यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट पारीत भएको मिति देखी लागु हुनेछ ।

१२. कार्यविधिमा संशोधन : यस कार्यविधिमा संशोधन गर्नु परेमा नगर कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार संशोधन गरि लागु गर्न सक्नेछ ।

१३. बाझिएमा हुने : यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुनै प्रावधानहरु संघ र प्रदेश कानूनसंग बाझिएमा बाझिएको हद सम्म तत् तत् कानून बमोजिम हुनेछ ।

१४. दण्ड सजाँय सम्बन्धी व्यवस्था : यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका प्रावधानहरु नदी/खानी क्षेत्रबाट नदी/खानीजन्य पदार्थ उत्खनन/संकलन गर्न स्वीकृत प्राप्त ठेकेदार वा व्याक्तिले पालना गर्नु पर्नेछ । नगरपालिकाबाट स्वीकृती नलिई, कसैले पनि नदी/खानी क्षेत्रमा भारी मेशीनरी औजार प्रवेश गराउन पाईने छैन । कसैले यस कार्यविधिमा उल्लेख भएको प्रावधानको विपरितका कार्य गरेमा अनुसूची ३ मा उल्लेख भए बमोजिमको सजाँय हुनेछ ।

१५. प्रचलीत कानून बमोजिम हुने : यस कार्यविधिमा उल्लेखित बिषयको हकमा यसै बमोजिम र यसमा उल्लेख नभएका विषयको हकमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछ ।

अनुसुचि १

खैरहनी नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

खैरहनी, चितवन

३ नं.प्रदेश, नेपाल

नदीजन्य पदार्थ उत्खनन् संकलनमा प्रयोग गरिने मेशिन औजार र संचालकको अभिलेख

यस नगरपालिकाको .... खोला/नदीबाट नदीजन्य पदार्थ उत्खनन्/संकलन कार्यको लागि IEE कार्यान्वियनका सम्बन्धमा मेशिनरी औजारको प्रयोग र परिमाण नियन्त्रणका लागि दैनिक तयार गरिने अभिलेख

नाका वा घाट भएको नदीको नाम :

उत्खनन् स्थल/बगरको नाम :

मेशिनरी प्रयोग गर्ने अवधि : ....देखि...........................सम्म

मेशिन प्रयोगकर्ताको नाम र सम्पर्क नं.:

अपरेटरको नाम र सम्पर्क नं. :

सि.नं.	प्रयोग हुने मेशिनरीको किसिम	मेशिनरीको च्यासिस नं.	उत्खनन् परिमाण	कैफियत

सम्बन्धित क्षेत्रको ठेकेदार/उत्खनन्/संकलनकर्ताको

दस्तखत :

नाम :

मिति :

स्थानीय अनुगमन समिति प्रमुखको

दस्तखत :

नाम :

मिति :

खैरहनी नगरपालिकाको स्थानीय राजपत्र

अनुसुचि-२

खैरहनी नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
खैरहनी, चितवन ३ नं.प्रदेश, नेपाल
नदीजन्य सामाग्री (बालुवा, रोडा, गट्टिटी, ढुंगा, ग्राभेल) उत्खनन्/संकलन कार्यको अनुगमन सूचक

अनुगमन गर्ने निकाय : स्थानीय अनुगमन तथा समन्वय समिति

क्र.सं.	विवरण	अनुगमन बाट देखिएको व्यहोरा			कैफियत
१	अनुगमन गरिएको खोला तथा नदीको व्यहोरा				
२	उत्खनन्स्थल रहेको ठेगाना :	बगरको नाम :-			
		ठेगाना :-			
३	उत्खनन्/संकलन गर्न स्वीकृती दिने निकाय :-				
४	IEE/EIA स्विकृत भएको/नभएको :-				
५	दैनिक उत्खनन् गरिएको परिमाण :-				
६	नदीजन्य पदार्थ उत्खनन्/संकलन गर्ने विधी :- (मेशिनबाट वा मानिसद्धारा हो खुलाउने)	**विवरण**	**IEE/EIA प्रतिवेदनमा प्रस्तावित**	**स्थलगत अनुगमनमा देखिएको स्थिति**	
		उत्खनन् स्थलको गहिराई			
		नदी/खोलाको किनारवाट छोडनुपर्ने दुरी			
		पक्कि पुलबाट तल माथीको दुरी			
		उत्खनन् परिमाण			
		अन्य केही भए :			
६.१	मेशिनबाट संकलन भएको भए मेशिनको संख्या र मेशिनको नं.				
६.२	मानिसबाट उत्खनन्/संकलन हुने भए रोजगारी प्राप्त कामदारको संख्या :-				
७	नदीजन्य सामाग्री उत्खनन्/संकलनबाट देखिएका सकारात्मक कुराहरु :-				
८	नदीजन्य सामाग्री उत्खनन्/संकलनबाट देखिएका नकारात्मक कुराहरु :-				
९	उन्खनन्/संकलन कार्यमा स्थानीयहरुको सहभागिताको अवस्था				
१०	उत्खनन्स्थल नजिक क्रसर संचालनमा रहे वा नरहेको :-				
१०.१	संचालनमा रहेको भए क्रसर उद्योगको नाम, ठेगाना				
११	अन्य केही भए :				

अनुगमन टोली

क्र.स.	नाम	पद

अनुसूची-३

खैरहनी नगर ार्यपालिकाको कार्यालय

खैरहनी, चितवन ३ नं.प्रदेश, नेपाल

दण्ड र जरीवाना सम्बन्धी व्यवस्था

यस कार्यविधि बमोजिम प्रकृया पुरा नगरी नदी/खानी क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने गराउने फर्म वा व्यक्तिलाई नदी/खानीजन्य सामग्री जफत गरी देहाय बमोजिम दण्ड र जरीवाना गरिनेछ ।

क्र.स.	कसुरको किसिम	दण्ड जरीवाना
१.	नदीको पानी भित्र मेशिनरी प्रयोग गरी प्रवेश गरी बहाव क्षेत्रमा सामग्री संकलन गरेको अवस्थामा प्रकाउ परेमा	स्वीकृती नलिई मेशिनरी औजार प्रयोग गरेमा पहिलो पटकका लागि रु.१ लाख र टिपर र ट्रक प्रयोग गरेमा रु.३० हजार, मिनीट्रकलाई २० हजार र ट्रयाक्टरलाई रु.१० हजार जरीवाना
२	स्थानीय अनुगमन समितिमा अभिलेखीकरण नगराई मेशिनरी साधन प्रयोग गरेमा	रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचास हजार मात्र)
३	तोकिएको भन्दा बढी गहिराईबाट उत्खनन गरेमा	रु.१,५०,०००।- (एक लाख पचासहजार)
४	तोकिए भन्दा बढी संख्यामा मेशिनहरु प्रयोग गरेमा	प्रति मेशिन रु.१,००,०००।- (एक लाख)
५	रातीको समयमा सामग्री उत्खनन संकलन गरेमा	क्र.स.१ मा तोकिएको जरीवानामा ५० प्रतिशत थप
६	नदीको धार परिवर्तन गरी सामग्री संकलन/उत्खनन् गरेमा	रु.१,००,०००।- (एक लाख)
७	IEE मा उल्लेखित क्षेत्र भन्दा बाहेक वा निषेधित स्थानबाट सामग्री संकलन गरेमा	रु.१,५०,०००।-(एक लाख पचास हजार)
८	माथि उल्लेखित कसूर दोहऱ्याएमा	तोकिएको जरीवानामा ५० प्रतिशत थप जरीवाना गर्ने
९	नगरपालिकाको स्वीकृत वेगर नदीजन्य पदार्थ तथा व्यक्तिगत जग्गाको माटो समेत अनधिकृत रुपमा चोरि निकासी गरेमा	मेशिनरी औजार प्रयोग गरी चोरी निकासी गरेमा मेसिन औजारको पहिलो पटकका लागि रु.१,५०,०००।- र टिपर तथा ट्रक प्रयोग गरेमा रु.३०,०००।- मिनीट्रक लाई रु २०,०००।- र ट्रयाक्टरलाई रु.१० हजार जरीवाना
११	ढुवानीका साधनहरुले ढुंगा, गिट्टी, वालुवा नछोपी र ढालाभन्दा माथी ढुवानी गरेमा	**ढालाभन्दा वढि ढुवानी गरेमा** ट्रिपर तथा ट्रक को लागी रु १०,०००।- ट्याक्टरको लागी रु ५०००।- **नछोपी ढुवानी गरेमा** ट्रिपर तथा ट्रक को लागी रु ५,०००।- ट्याक्टरको लागी रु ३०००।-
१०	यसमा उल्लेखित बाहेक अन्य कसूर गरेमा	स्थानीय अनुगमन तथा समन्वय समितिको निर्णय अनुसार

खैरहनी नगरपालिकाको स्थानीय राजपत्र

खैरहनी नगरपालिकाको स्थानीय राजपत्र